

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Trismegistus Doctrinæ Christianæ Tertio Continuatus,
Seu Brevis Expositio Sciendorum De Ultima Voluntate
Hominis Christiani In Spiritualibus, Atque Temporalibus,
Methodo Morali-Theologica concinnata, ...**

Mayr, Cherubinus

Salisburgi, [ca. 1735]

§. I. Expositio Doctrinæ Christianæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42295

simul, & quodvis ipsorum seorsim, cum omnibus Christi, B. Virginis, & universorum sanctorum ac justorum actionibus, passionibus, ac obsequiis, tibi hucusque prestitis, & per omnem dehinc eternitatem præstandis unio, compositio, & conjunctio. Nil porro intellectus meus cogitet, nisi DEO servire; nil voluntas concupiscat, nisi DEUM amare; nil lingua loquatur, nisi DEO magnificentiam; nil sensus percipiant, nisi DEO glorificum; nil corpus attentet, nisi pro DEO laborare; nil anima studeat, nisi DEO se adunare. Hoc unicum votum, hoc unicum desiderium, cum DEO, & DEO vivere; in DEO, & DEO mori. Hic primus, & ultimus totius vitæ meæ scopus, DEO servire; DEUM intelligere, & amare; DEO frui, hic in via, ibi in patria; nunc, & in perpetuas eternitates, Amen.

CAPUT II.

De mediis internis

Ad Finem ultimum ultimæ voluntatis.

§. I.

Expositio Doctrinæ Christianæ.

Punctum I. Quotuplicia sunt hæc media interna?

RE-

RESOL. Generaliter sunt duplicia, ab ipso Authore vitæ pro Viatoribus, ad ultimum finem tendentibus, instituta. Quædam, quæ sua solius esse voluit, illis tamen certò modò applicanda. Quædam, quæ sua esse voluit, & nostra, utpote DEI simul, & hominis cooperationem exposcentia. Clarebit ex dicendis.

Punctum II. *Quenam sunt media interna, à solo DEO dependentia?*

RESOL. Tria sunt, his nominibus comprehensa: *Gratia vocationis, Gratia justificationis, & Gratia perseverantia*; juxta illud Psal. 83. *Gratiam & gloriam dabit Dominus.* De primo medio meminit D. Petrus epist. 1. cap. 5. *DEUS autem omnis gratia, qui vocavit nos in æternam suam gloriam in Christo Jesu &c.* De altero S. Paulus ad Tit. 3. *Benignitas, & humanitas apparuit Salvatoris nostri DEI - - - ut justificati gratiâ ipsius, hæredes simus secundum spem vitæ æternæ.* De tertio David Psal. 79. *Fiat manus tua super virum dexterae tuæ, & super filium hominis, quem confirmasti tibi, & non discedimus à te.* Primum medium est: commune omnibus hominibus, quia est effectus voluntatis generalis, quâ DEUS vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. 1. Timot. 2. & Christus ipse Matth. 20. dicit: *Multi sunt vocati, id est, omnes, secundum communem expositionem*

nem

nem SS. Patrum, & Interpretum. Alterum medium non est commune omnibus hominibus; quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens, ait Psalmista Psal. 142. nec tamen est proprium solorum Electorum, quia non omnes semel justificati, annumerabuntur salvandis; cum Apostolus ipse moneat justificatos 1. Cor. 9. *Nescitis, quod ii, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium? Sic currite, ut comprehendatis.* Tertium medium, si pro speciali dono perseverantiae accipiatur, proprium est Electorum tantum, & proximum, ac certissimum medium ad finem ultimum in beatitudine assequendum, juxta illud Salvatoris, Matth. 10. & 24. *Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.*

Punctum III. *Quae verò sunt media interna, partim à DEO, & partim ab homine dependentia?*

40 RESOL. Universim sunt duo: *Fides, & Opera*, de quibus illud Psal. 83. *Ascensiones in corde suo disposuit.* De fide constat ex Apost. Heb. 11. *Sine fide impossibile est placere DEO; credere enim oportet accedentem ad DEUM, quia est, & inquirentibus se remunerator sit.* De operibus testatur S. Jacobus in sua Epist. cap. 2. *Quid proderit, fratres mei, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat? Nunquid poterit fides salvare eum?*

Pun-

Punctum IV. *An ergò gratia vocationis in nobis sit medium salutis prorsus sterile, nullumque effectum, ad quem nos ipsi cooperemur, habeat?*

RESOL. I. Gratia vocationis nullatenus est medium in nobis sterile, dummodo non cadat in terram sterilem, vel supra petram, & arescat, non habens humorem; nam de se dicit Apostolus 1. Cor. 15. *Gratia DEI sum id, quod sum; & gratia ejus in me vacua non fuit.* Etenim ad gratiam vocationis revocantur omnia auxilia gratiæ, quibus homo interiùs excitatur ad fidem, & alia opera salutis, quibus pro sua libertate vel consentire potest, vel dissentiri; Unde nos idem Apostolus Ephes. 4. alloquitur his verbis: *Obsecro itaque vos ego vinctus in Domino, ut digne ambuletis vocatione, qua vocati estis &c.* Et S. Petrus Ep. 2. cap. 1. *Satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis.* Ne scilicet nobis improperari possit illud Proverb. 1. *Quia vocavi, & renuistis &c. ego quoque in interitu vestro ridebo.*

RESOL. II. Hæc gratia vocationis, licet sit communis omnibus, non tamen æqualis, sed amplior, & efficacior in uno, quam in altero; quod discrimen denotat Apostolus, dum quosdam dicit *vocatos secundum propositum*, veluti ad Rom. 8. alios non item, ut observat Augustinus lib. 2. contra duas Epist. Pelag. cap. 9. ubi ait: *Non enim omnes*

vocati, secundum propositum sunt vocati; quoniam multi vocati, pauci electi: ipsi ergo secundum propositum vocati, qui electi ante constitutionem mundi.

43 RESOL. III. Est igitur gratia vocationis, quâ voluntas nostra à DEO præparatur ad fidem Divinitus revelatorum intellectui imperandam, & ad opera exercenda, quibus se ad justificationem disponat, & æternam vitam promereatur, ut apertè docet Trid. cit. Sess. 6. cap. 5.

Punctum V. Estne ergò dispositio quadam ex parte hominis necessaria ad gratiam justificationis adipiscendam, & qualis?

44 RESOL. I. Licet ad justificationem parvulorum nulla dispositio sit necessaria, quædam tamen necessaria est ad justificationem adultorum, sive fiat per Sacramentum, sive extra; est enim justificatio renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ & donorum, ait Trid. cit. Sess. cap. 7. quod cap. preced. probat ex illo Joël. 2. Convertimini ad me, & ego convertar ad vos; ubi clarè indicatur necessitas dispositionis præviæ.

45 RESOL. II. Ad gratiam justificationis prærequiritur fides, non illa chimærica hæreticorum, quâ quis certò credat sibi remissa esse peccata (quomodo enim credere poterit jam remissa, si per fidem primùm sint remittenda?) sed historica, quâ ex im-
pe-

perio voluntatis assentitur omnibus à DEO
revelatis; *Corde enim creditur ad justitiam*, ait
Apostolus *ad Rom. 8.*

RESOL. III. Præter fidem etiam ad ju-46
stificationis gratiam prærequiruntur opera
quædam voluntatis, non quòd per illa ho-
mo ipsam justificationis gratiam propriè
promereatur; dicimur enim *justificati gra-
tis per gratiam ipsius*, *ad Rom. 3.* sed solum-
modo, ut homo, qui per propriam volun-
tatem à DEO suo fuit aversus, iterum per
propriam voluntatem ad ipsum revertatur.
Quòd enim necessaria sit spes, patet ex illo
*Matth. 9. Confide fili, remittuntur tibi peccata
tua.* Quòd timor, ex *Eccl. 1. Timor Domi-
ni expellit peccatum.* Quòd Pœnitentia de
peccatis, ex illo *Act. 2. Pœnitentiam agite, &
baptizetur unusquisque vestrum in Nomine JESU
Christi in remissionem peccatorum vestrorum, &
accipietis donum Spiritus Sancti.* Quòd propo-
situm servandi mandata, ex *Matth. ult. Ba-
ptizantes eos in Nomine Patris &c. docentes eos
servare, quæcunque mandavi vobis.* Quòd de-
mum amor quidam initialis, seu voluntas
DEO serviendi, ex *1. Reg. 7. Preparate cor-
da vestra Domino, & servite ei soli.* Vide *Trid.
Sess. 6. cap. 6.*

Neque obstat, quòd Apostolus dicat ho-
minem justificari *per fidem*; quia ut habet
perpetuus Ecclesiæ sensus, hoc in eo sensu

intelligendum est, quia fides est humane salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis, sine qua impossibile est placere DEO, & ad filiorum ejus consortium pervenire, inquit Trident. cit. Sess. cap. 8.

Punctum VI. Quid ergo post adeptam justificationis gratiam est necessarium?

47 RESOL. I. Non est dubium, quin adhuc læpius ab homine justificato renovanda sit fides in DEUM Salvatorem nostrum; *Justitia enim DEI in eo revelatur ex fide in fidem, sicut scriptum est: Justus autem ex fide vivit, inquit Apostolus Rom. 1. & sumpsit ex Habac. 2. repetens idem dictum ad Galat. 3. & ad Heb. cap. 10.* Ad quod etiam faciunt Propositiones damnatæ, quas ad idem intentum adduxi in *Trismegisto Dist. 1. Cap. 1. Punct. XII.* ubi plura de hoc reperiri possunt. Sed nec sufficit sola renovatio fidei interioris, sed opus est eam etiam exterius verbô, vel factô profiteri, juxta illud Apostoli ad Roman. 10. *Corde enim creditur ad justitiam, ore autem Confessio fit ad salutem.* De quo rursus latè in eod. *Trismegisto Dist. 1. Cap. 2. per totum.*

48 RESOL. II. Oportet etiam, ut justificatus se continuò exerceat in operibus virtutum, saltem per observationem mandatorum DEI, & Ecclesiæ. Ità Trident. cit. *sess. 6. cap. 10.* ità loquens: *Sic ergo justificati, & amici DEI, & domestici facti, euntes de virtute*

tute in virtutem, renovantur, ut Apostolus inquit, de die in diem; hoc est, mortificando membra carnis suæ, & exhibendo ea arma justitiæ in sanctificationem, per observationem mandatorum DEI, & Ecclesiæ. Et ratio est; quia secundum legem præsentem gloria cœlestis aliter non datur justis adultis, quam ut corona, & merces bonorum operum in gratia factorum, ut præter alia indicat illud Apostoli 2. Tim. 4. *In reliquo reposita est mihi corona justitiæ, quam reddet mihi in illa die justus Judex, & illud Eccli 18. Ne verearis usque ad mortem justificari, quoniam merces DEI manet in æternum.* Ergò deficientibus bonis operibus, nullus percingit ad bravium gloriæ.

Punctum VII. *An etiam homo justus indigeat gratiâ ad observationem mandatorum, & an illam semper præstò habeat?*

RESOL. I. Etiam homo justus indiget⁴⁹ actuali gratiâ, non tantùm ad observationem mandatorum supernaturalis, sed etiam naturalis ordinis, universim, & per longum tempus continuandam. Patet ex Concil. Arausic. II. can. 10. ità decernente: *Adjutorium DEI etiam renatis, ac sanctis semper est implorandum, ut ad finem bonum pervenire, vel in bono possint opere perdurare.* Ratio verò est, quia considerata imbecillitate naturæ nostræ, & multitudine ac varietate tenta-

tionum, moraliter impossibile videtur, voluntatem semper manere in bono constantem, nisi altiori gratiæ subsidio in eo confirmetur.

50 RESOL. II. Homini justo, saltē dum urget præceptum, semper adest gratia vel proximè, vel remotè sufficiens ad observationem mandatorum. Ità expressè Tridentinum cit. sess. 6. cap. 11. dicens: *Nemo temeraria illa, & à Patribus sub anathemate prohibita voce uti (debet) DEI præcepta homini justificato ad observandum esse impossibilia.* Et Innocentius X. damnans illam primam propositionem Jansenii: *Aliqua DEI præcepta hominibus justis volentibus, & conantibus, secundum præsentia, quas habent, vires, sunt impossibilia; deest quoque illis gratia, quâ possibilia fiant.* Patet; nam & mandata ejus gravia non sunt. 1. Joan. 5. & qui sunt justis, Christum diligunt; qui autem diligunt, sermones ejus servant, ut ipse testatur Joan. 14. Unde & DEUS suâ gratiâ semel justificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur, ut ait Trident. ibid. ex Augustino lib. de nat. & grat. cap. 26.

Punctum VIII. Sed quare dictum fuit: *gratia vel proximè, vel remotè sufficiens?*

51 RESOL. I. Ideo, quia non cuilibet, etiam justo, semper adest gratia proximè, & per se sufficiens ad vincendas tentationes, & mandata DEI observanda, ut per-
spi-

spicue docet S. August. lib. 2. de peccat. merit. c. 19. ibi: *Intelligamus, si possumus, Dominum DEUM bonum ideo etiam sanctis suis alicujus operis justis aliquando non tribuere vel certam scientiam, vel victricem delectationem, ut cognoscant, non à se ipsis, sed ab illo sibi esse lucem, quâ illuminentur tenebræ eorum, & suavitatem, quâ det fructum suum terra eorum.* Et ideo Scriptura, Patres, & Concilia tanto fervore nobis commendant necessitatem sanctæ orationis, ut sciamus, petendum nobis esse, & pulsandum ad januam summi Regis pro ulterioribus gratiis, quibus legem DEI custodiamus, & peccata contra ipsam evitemus, obtinendis. Ipse Christus *Matth. 26.* id docuit suos Discipulos, etsi pro tunc justos, dum dixit: *Vigilate, & orate, ne intretis in tentationem.* De quo plura dixi in *Trismeg. Contin. Dist. 1. cap. 1. punct. 8.* Interim

RESOL. II. Adest tamen justis semper, ⁵² dum urget præceptum, gratia sufficiens ad impetrandum ulterius auxilium, cum quo proximè possint & tentationes vincere, & legem implere; Nam, ut cum Augustino loquitur Tridentinum *cit. sess. 6. cap. 11.* *Deus impossibilia non jubet, sed jubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis, & adjuvat, ut possis.* Itaque, cum fortis urget tentatio, imitandum nobis est exemplum

Salomonis Sap. 8. dicentis: *ut scivi, quoniam
aliter non possem esse continens, nisi DEUS det - -
adh Dominum, & deprecatus sum illum.*

Punctum IX. *An præter hæc justis sit quid
necessarium ad ultimam sui Finis ultimi conse-
quationem?*

RESOL. Est enimverò necessarium eis
speciale perseverantiæ auxilium, ex defini-
tione Tridentini sæpe cit. sess. 6. can. 22. *Si
quis dixerit, justificatum vel sine speciali auxilio
DEI, in accepta justitia perseverare posse, vel
cum eo non posse, anathema sit. Illud enim,
quod dicitur Matth. 10. & 24. Qui persevera-
verit usque in finem, hic salvus erit, teste eod.
Trident. ead. sess. cap. 13. aliunde haberi non
potest, nisi ab eo, qui potens est eum, qui stat,
statuere, ut perseveranter stet, & eum, qui cadit,
restituere, nempe à DEO, ut dicitur ad Rom.
14. Unde de futura usque in finem perse-
verantia in statu gratiæ nemo sibi certi aliquid
absoluta certitudine polliceatur, subdit paulò
infra S. Synodus cit. sicut enim sinè speciali
revelatione scire nullus potest, se esse de
numero prædestinatorum, velut idem Con-
cil. d. sess. cap. 12. & can. 15. definivit; ità
nec citra specialem revelationem scire po-
test, se in statu gratiæ permansurum, vel
magnum illud usque in finem perseverantiæ donum
se certò habiturum, uti sub iterata anathema-
tis pœna dici prohibet S. Synodus citata,
can. 16.* Pun-

Punctum X. *An ergò non omnes justì habeant auxilium sufficiens, ut in accepta justitia perseverare possint, ad finem usque?*

RESOL. I. Habent omnes auxilium sufficiens, vel proximè, vel remotè, ut perseverare possint, si velint. Christus Dominus enim sub pœna æternæ damnationis præcipit omnibus justis in persona Apostolorum perseverantiam in justitia & charitate Joän. 15. dicens: *Manete in me, & ego in vobis; sicut palmes non potest ferre fructum, nisi manserit in vite, sic nec vos, nisi in me manseritis - - si quis in me non manserit, mittatur foras, sicut palmes, & arescet, & colligent eum, & in ignem mittent, & ardet.* Frustra autem præciperet, nisi possibilitatem perseverandi haberent; quia ad impossibile nulla obligatio.

RESOL. II. Nihilominus consideratis omnibus præsentis vitæ circumstantiis, necessarium est etiam speciale auxilium, quò DEUS non tantum det, ut perseverare possimus, si velimus, sed etiam, ut velimus, & actu perseveremus, impertiatur. Necessitatem specialis auxilii jam ex Tridentino *Punct. præced.* ostendimus; radicem verò necessitatis hujus, & simul qualitatem ejus auxilii pulchrè depingit D. August. *lib. de corr. & grat. cap. 12.* inquit: *Quòd si in tanta infirmitate vitæ hujus, in qua tamen infir-*

D 5 mi-

mitate propter elationem reprimendam perfici virtutem oporteret, hominibus relinqueretur voluntas sua, ut in adiutorio DEI, sine quo perseverare non possent, manerent, si vellent; nec DEUS in eis operaretur, ut vellent: inter tot & tantas tentationes infirmitate sua voluntas ipsa succumberet; & ideo perseverare non possent, quia deficiente infirmitate sua nec vellent, aut non ita vellent infirmitate voluntatis, ut possent.

Punctum XI. Quid igitur homini in tanta incertitudine suæ finalis perseverantiæ faciendum?

56 RESOL. Duo nobis inculcant Sacræ Litteræ, & Concilium Tridentinum, scilicet Sperare, & Timere. Nam ecce oculi Domini super metuentes eum; & in eis, qui sperant super misericordia ejus. Psal. 32. Et Concilium cit. sess. 6. cap. 13. docet, quod in DEI auxilio firmissimam spem collocare omnes debent; DEUS enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum, ita perficiet, operans velle, & perficere, juxta Apostolum ad Philipp. 1. & 2. Veruntamen, subdit, qui se existimant stare, videant ne cadant, & cum timore ac tremore salutem suam operentur (secundum monitum D. Pauli cit. cap. 2. ad Philipp.) in laboribus, in vigiliis, in eleemosynis, in orationibus, & oblationibus, in jejuniis, & castitate; formidare enim debent, scientes, quod in spem gloriæ (1. Pet. 1.) & nondum in gloriam renati sunt &c. Obtemperandum igitur Apostolo ad Rom. 8. dicenti;

ti;

ti: Debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus; si enim secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.

Punctum XII. Quid verò, appropinquante mortis hora, homini agendum? Vel quomodo tunc ad Finem ultimum tendendum?

RESOL. Tres sunt potissimum obliga-⁵⁷ tiones Hominis Christiani morientis (ait noster eruditissimus P. Petrus Marchant. tom. 3. Tribun. Sacr. Tract. ult. tit. 1. q. 2.) nimirum Ponderatio presentis vitæ; Purgatio accusantis conscientie; & Dispositio imminentis viæ. Ponderatio presentis vitæ, ut attendat homo, qualiter vixerit, vivat, & in reliquo victurus sit: Purgatio accusantis conscientie, ut à peccatis, & à debito pro eis satisfaciendi, vel satisfatiendi liberetur; Dispositio imminentis viæ, ut de viatico, & salvo conductu sibi provideat. De his omnibus Scriptura: De primo Isa. 38. *Re cogitabo tibi omnes annos meos, in amaritudine anime meæ.* De secundo Job. 10. *Nunquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? Dimitte me ergo, ut plangam paululum dolorem meum &c.* De tertio Amos 4. *Præparare in occursum DEI tui Israël.*

Punctum XIII. In quo ergò consistat Ponderatio presentis vitæ?

RE

58 RESOL. Consistit in diligenti, & moraliter possibili examine Conscientiæ super vita antea, & præsentem statu suo, ut, nimirum homo quisque diligentius se excutiat, & conscientiæ suæ sinus omnes, & latebras exploret, prout exigit Tridentinum *sess. 14. cap. 5.* ad agendam dignam de peccatis suis pœnitentiam. Quod tamen, de peccatis necdum confessis, vel non cum debito dolore, aut proposito, confessis intelligendum; nam de reliquis, etsi nullus absque revelatione Divina omnimodam certitudinem habere possit, quod sibi remissa jam sint (cum possibile sit occultum quendam defectum vel ex parte Confessarii absolventis, vel ex parte pœnitentis Confessi latuisse) poterit in Domino confidere, quod jam fuerint deleta, & remissa.

Punctum XIV. *Qualiter fieri debeat hæc finalis Purgatio Conscientiæ?*

59 RESOL. I. Finalis Purgatio Conscientiæ tria desiderat juxta Authorem *cit.* nempe ut homo se perfectè componat *cum DEO, cum proximo, & secum ipso.* Cum DEO quidem per obtentionem remissionis suorum peccatorum quoad reatum culpæ, & pœnarum: cum proximo per depositionem omnis inimicitæ, satisfactionem pro injuriis, & restitutionem pro damnis: secum ipso per
ex-

exclusionem omnis malæ voluntatis, & propinquæ occasionis peccandi.

RESOL. II. Ad obtinendam remissionem peccatorum necessaria est Pœnitentia; quæ quidem respectu Christiani hominis post lapsum continet non modò cessationem à peccatis, & eorum detestationem, aut cor contritum, & humiliatum, verùm etiam eorundem Sacramentalem Confessionem, saltem in voto, & suo tempore faciendam, & Sacerdotalem absolutionem; itémque satisfactionem per jejunia, elemosynas, orationes, & alia pia spiritualis vitæ exercitia; non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti votò unà cum culpa remittitur, sed pro pœna temporali, quæ, ut sacræ literæ docent, non tota semper, ut in baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiæ DEI, quam acceperunt, ingrati Spiritum Sanctum contristaverunt, & templum DEI violare non sunt veriti. Ità Tridentinum cit. Sess. 6. cap. 14. De Confessione pro Articulo mortis dicemus cap. seq. De Contritione autem

RESOL. III. Certum est, quòd ubi possibilis Confessionis Sacramentalis deest, ad remissionem mortalium necessaria sit contritio perfecta, cùm imperfecta sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad justificationem perducere peccatorem nequeat, ut expressè Tridentinum Sess. 14. cap. 4. & S. Joannes Ep. 1. c. 3. Qui non diligit, manet in morte. Imò nec ipsa per-

perfecta contritio vim reconciliationis cum DEO in moderna lege habet, nisi quatenus votum ipsius Sacramenti in se includit eodem Concilio ibi attestante, & quatenus cum proposito non peccandi de cætero, quod etiam contritioni imperfectæ inesse debet, est conjuncta. Sed supposita etiam possibilitate confitendi, adhuc moribundus ad perfectam Contritionem conniti debet, saltem si durante eo statu, præcepto Dilectionis DEI super omnia, quod tunc urgere, in *Trismeg. Dist. 3. cap. 1. n. 240.* resolvi, nondum satisfecerit: tum quia gravissimi Doctores, quos in *Part. 3. Theol. Sacram. cap. 2. num. 175.* citat P. Sporer, attritionem etiam cum Sacramento pro tunc judicant insufficientem, adeoque lex charitatis propriæ exigere videtur, ut in tali articulo viam moribundus incedat tutiorem. Tum quia etiam præceptum Charitatis DEI hoc videtur requirere, ut se certiores de reconciliatione cum DEO reddat: tum quia aliàs maximum foret periculum, ne dolor talis moribundi, nolentis se per actum charitatis ad DEUM convertere, merè foret naturalis, sicque per se ineptus ad dispositionem Sacramentalem.

62 - RESOL. IV. Quòd & reliqua, quæ compositionem cum proximo, & secum ipso concernunt, sint necessaria, inde claret;

ret; quia sine eis verus supernaturalis dolor, & consequenter remissio peccatorum subsistere non potest. Unde Luc. 6. dicit Christus: *Dimittite, & dimittimini* - - eadem quippe mensurâ, quâ mensi fueritis, remittetur vobis. Item: *Diligite inimicos vestros* - - & eritis filii Altissimi. Et DEUS apud Ezechiel. c. 33. *Si autem dixero impio: morte morieris; & egerit poenitentiam à peccato suo, feceritque iudicium & justitiam, & pignus restituerit ille impius, rapinamque reddiderit, in mandatis vitæ ambulaverit, nec fecerit quidquam iniustum, vitâ vivet, & non morietur.* Et Joan. 5. *Ecce sanus factus es: jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.*

Punctum XV. *Quomodo fieri debeat dispositio imminentis viæ?*

RESOL. I. Hæc per Authorem cit. tria⁶³ exigit, scilicet I. *Dispositionem familiæ suæ, & domûs, quam relinquit.* II. *Provisionem necessariorum ad viam, quam assumit.* III. *Salvum conductum contra prædones, quibus occurrit.* Potest probari ex Scriptura; nam ad primum facit illud Isaïæ ad Regem Ezechiam ægrotantem: *Dispone domui tuæ; quia morieris tu, & non vives.* Isa. 38. Ad secundum facit illud Apostoli 1. Cor. 1. *In omnibus divites facti estis in illo, in omni verbo, & in omni scientia - - ita ut nihil vobis desit in ulla gratia, expectantibus revelationem Domini nostri JESU Christi*

Christi. Ad tertium illud Psalmistæ Psal. 90. Quoniam Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis - - super aspidem, & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem & draconem.

64 RESOL. II. Dispositio familiæ & domûs potissimum consistit in duobus, scilicet in legitima ordinatione Testamenti, de quo in seq. Dist. & in religiosa valedictione ab hoc sæculo; ad quam plurimum conferre potest, si discordias, forsan in familia enatas sedaverit, eandem ad pacem cum DEO & inter se habendam excitaverit, piæ ac generosæ mortis exemplum ei reliquerit; ac tandem oculos ad cœlestem Patrem erigens, exemplô Christi in hunc vel similem modum eandem commendaverit: *Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi. Ego pro eis rogo, non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi, quia tui sunt; & mea omnia tua sunt.* Joan. 17.

65 RESOL. III. Provisio necessariorum ad viam æternitatis consistit in his tribus: I. In asssecuratione & confortatione animæ per Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Extremæ Unctionis; de quibus in cap. seq. II. In Baculo fiducia erga DEUM, & Christum Redemptorem. III. In viatico bonorum operum. Primi figuram nobis dedit Elias, qui pane subcinericio (per quem

Ev-

Evcharistia significatur) & aquâ (per quam Pœnitentia, & lacrymæ doloris figurantur) refectus, in eorum fortitudine ambulavit usque ad montem DEI, ut narratur 3. Reg. 19. In secundo exultavit Vates Regius Psal. 22. *Etsi ambulavero in medio umbrae mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es: Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt.* Ad tertium nos exstimulat Christus ipsemet Luc. 12. *Vendite, quæ possidetis, & date eleemosynam: facite vobis sacculos, qui non veterascunt, thesaurum non deficientem in cœlis - - ubi enim thesaurus vester est, ibi & cor vestrum erit.*

RESOL. IV. Salvus conductus in hac 66 via ad patriam consistit in cœlesti Comitatu Beatissimæ Virginis, Angeli Custodis, & SS. Patronorum ad hoc electorum, utri & in armatura Fidei, Spei, Charitatis, Justitiæ, & aliarum Virtutum, quarum actus, & affectus in eo articulo specialiter sunt eliciendi; nec non in gladio orationis tum propriæ, tum aliorum pro se. Ejusmodi comitatum filio suo itineranti in Rages precabatur Tobias Tob. 5. dicens: *Bene ambuletis, & sit DEUS in itinere vestro, & Angelus ejus comitetur vobiscum;* & quàm multum ei profuit unius Angeli societas! quantò magis in itinere ad æternitatem, ubi dæmones cunctas vias obsident ad capiendam prædam?

E

dam?

dam? Porro spiritualement armaturam illam verbis patheticis recomēdat Apostolus ad Ephes. 6. dicens: *Induite vos armaturam DEI, ut possitis stare adversus insidias diaboli; quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem, sed adversus Principes & Potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum.* Et post pauca: *State ergo succincti lumbos vestros in veritate, & induti lorica[m] justitiæ, & calceati pedes in præparatione Evangelii pacis, in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere; & galeam salutis assumite, & gladium spiritûs - - per omnem orationem & obsecrationem orantes in omni instantia, & obsecratione pro omnibus Sanctis, & pro me &c.*

§. II.

Praxis Confessariorum circa expositam Doctrinam.

CASUS I.

Cethura periculosè decumbens refert Confessario anxietatem suam, quam habet de futuro vitæ suæ fine. Causam hanc reddit, quòd quidem reflectere se non possit, aliquando omisissè gravius quoddam peccatum in Confessione, sciat tamen dolorem suum aliquando fuisse satis tepidum & remissum; & alias DEO suo valdè segniter servissè, negligendo multa bona, quæ facere potuisset. Et ideo